

Θα βρούμε τώρα τις συντεταγμένες οι συντεταγμένες του σημείου P ως προς το δίο ευχένο.

Υποθέτουμε ότι ως προς το πρώτο σύστημα οι συντεταγμένες είναι (x, y, z) και ως προς το δεύτερο είναι (X, Y, Z) , οπότε:

$$\vec{OP} = x \cdot \vec{x}_0 + y \cdot \vec{y}_0 + z \cdot \vec{z}_0$$

$$\vec{OP} = x \cdot \vec{x}_0 + y \cdot \vec{y}_0 + z \cdot \vec{z}_0$$

$$\begin{aligned} \text{Άρα: } x \vec{x}_0 + y \vec{y}_0 + z \vec{z}_0 &= X(a_1 \vec{x}_0 + b_1 \vec{y}_0 + \gamma_1 \vec{z}_0) + Y(b_1 \vec{x}_0 + b_2 \vec{y}_0 + \gamma_2 \vec{z}_0) \\ &+ Z(\gamma_1 \vec{x}_0 + \gamma_2 \vec{y}_0 + \gamma_3 \vec{z}_0) \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a_1 X + b_1 Y + \gamma_1 Z = x \\ a_2 X + b_2 Y + \gamma_2 Z = y \\ a_3 X + b_3 Y + \gamma_3 Z = z \end{cases}$$

$$\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a_1 & b_1 & \gamma_1 \\ a_2 & b_2 & \gamma_2 \\ a_3 & b_3 & \gamma_3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} X \\ Y \\ Z \end{pmatrix} \Rightarrow$$

$$\begin{pmatrix} X \\ Y \\ Z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a_1 & b_1 & \gamma_1 \\ a_2 & b_2 & \gamma_2 \\ a_3 & b_3 & \gamma_3 \end{pmatrix}^{-1} \cdot \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ \gamma_1 & \gamma_2 & \gamma_3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} X = a_1 x + a_2 y + a_3 z \\ Y = b_1 x + b_2 y + b_3 z \\ Z = \gamma_1 x + \gamma_2 y + \gamma_3 z \end{cases}$$

Αν ξέρουμε τις γωνίες που σχηματίζουν τα διανύσματα $\vec{x}_0, \vec{y}_0, \vec{z}_0$ με τα $\vec{x}_0, \vec{y}_0, \vec{z}_0$, τότε μπορούμε να βρούμε εύκολα τις συντεταγμένες.

Παρατηρούμε: καταρχάς έχουμε ότι:

$$\begin{cases} \vec{x}_0 = a_1 \cdot \vec{x}_0 + a_2 \cdot \vec{y}_0 + a_3 \cdot \vec{z}_0 \\ \vec{y}_0 = b_1 \cdot \vec{x}_0 + b_2 \cdot \vec{y}_0 + b_3 \cdot \vec{z}_0 \\ \vec{z}_0 = \gamma_1 \cdot \vec{x}_0 + \gamma_2 \cdot \vec{y}_0 + \gamma_3 \cdot \vec{z}_0 \end{cases} \quad (*)$$

$$a_1 = \langle \vec{x}_0, \vec{x}_0 \rangle = \text{συνημιζωνο της γωνίας του } \vec{x}_0, \vec{x}_0.$$

Παρατηρούμε λοιπόν ότι:

$$a_1 = \langle \vec{x}_0, \vec{x}_0 \rangle = \cancel{\|\vec{x}_0\|} \cdot \cancel{\|\vec{x}_0\|} \cdot \cos \phi_1$$

$$a_2 = \langle \vec{x}_0, \vec{y}_0 \rangle = \cancel{\|\vec{x}_0\|} \cdot \cancel{\|\vec{y}_0\|} \cdot \cos \phi_2$$

$$a_3 = \langle \vec{x}_0, \vec{z}_0 \rangle = \cancel{\|\vec{x}_0\|} \cdot \cancel{\|\vec{z}_0\|} \cdot \cos \phi_3$$

Ομοίως για τους συντελεστές b_1, b_2, b_3 και $\gamma_1, \gamma_2, \gamma_3$.

! Παρατήρηση:

Επειδή τα διανύσματα είναι ορθογώνια, προκύπτει:

$$\text{ότι ο πίνακας } A = \begin{pmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ \gamma_1 & \gamma_2 & \gamma_3 \end{pmatrix} \text{ είναι } \underline{\underline{\text{ορθογώνιος}}}$$

$$\text{δηλαδή } \boxed{A \cdot A^T = I.}$$

Με αντικατάσταση, παίρνουμε:

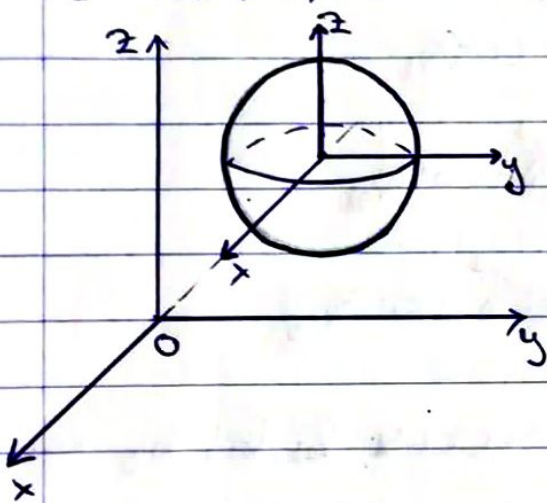
$$\begin{aligned} x \cdot \vec{x}_0 + y \cdot \vec{y}_0 + z \cdot \vec{z}_0 &= a \cdot \vec{x}_0 + b \cdot \vec{y}_0 + \gamma \cdot \vec{z}_0 + X \cdot \vec{x}_0 + Y \cdot \vec{y}_0 + Z \cdot \vec{z}_0 \\ &\stackrel{(\text{υπόθεση})}{=} a \vec{x}_0 + b \vec{y}_0 + \gamma \vec{z}_0 + X \cdot \vec{x}_0 + Y \vec{y}_0 + Z \vec{z}_0 \\ &= (a+X) \vec{x}_0 + (b+Y) \vec{y}_0 + (\gamma+Z) \vec{z}_0. \end{aligned}$$

Επομένως:

$$\begin{cases} x = a + X \\ y = b + Y \\ z = \gamma + Z \end{cases} \quad (=) \quad \begin{cases} X = x - a \\ Y = y - b \\ Z = z - \gamma \end{cases}$$

Παράδειγμα:

Ας θεωρήσουμε τη σφαίρα $(x-1)^2 + (y-2)^2 + (z-1)^2 = 1$,
ως προς το καρτεσιανό σύστημα συντεταγμένων
 $\{O(0,0,0), \vec{x}_0 = (1,0,0), \vec{y}_0 = (0,1,0), \vec{z}_0 = (0,0,1)\}$.

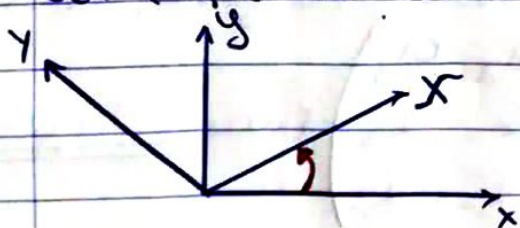
Ός προς το σύστημα:

$$\{O'(1,2,1), \vec{x}_0 = (1,0,0), \vec{y}_0 = (0,1,0), \vec{z}_0 = (0,0,1)\},$$

η εξίσωσή της θα είναι:
 $x^2 + y^2 + z^2 = 1.$

(2) Στροφή:

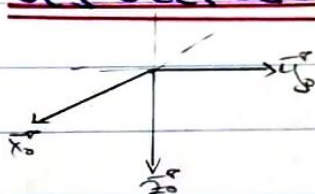
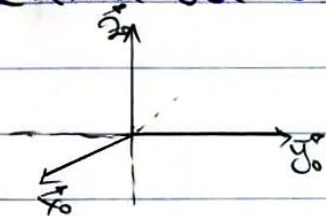
Όταν 2 συστήματα έχουν κοινή αρχή,
θα λέμε ότι το ένα είναι στροφή του άλλου.

Ας δούμε πως συνδέονται οι συντεταγμένες δύο τέτοιων συστημάτων.

§ Μετασχηματισμοί συντεταγμένων.

Ένα δίδεκτη συντεταγμένων $\{\vec{x}_0, \vec{y}_0, \vec{z}_0\}$, θα λέγεται ορθόγωνο όταν τα διανύσματα $\vec{x}_0, \vec{y}_0, \vec{z}_0$ είναι κάθετα μεταξύ τους. Είναι εύκολο ένα τέτοιο δίδεκτη να λέγεται δεξιόστροφο όταν: $\langle \vec{x}_0 \times \vec{y}_0, \vec{z}_0 \rangle > 0$.

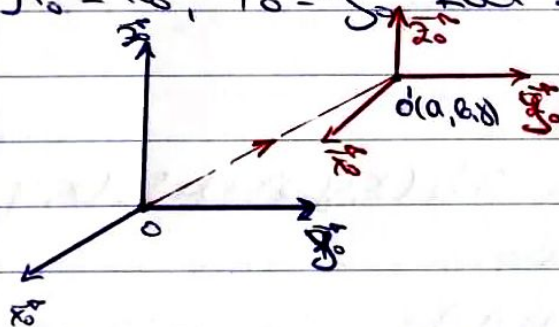

"Δεξιόστροφο δίδεκτη"   "Αριστερόστροφο".

Από εδώ και στο εξής θα μελετούσαμε μόνο δεξιόστροφα ορθόγωνα συστήματα.

(1) Παράλληλη μεταφορά.

Θεωρούμε δύο συστήματα συντεταγμένων: $\{O, \vec{x}_0, \vec{y}_0, \vec{z}_0\}$ και $\{O', \vec{x}'_0, \vec{y}'_0, \vec{z}'_0\}$, με: $\vec{x}'_0 = \vec{x}_0, \vec{y}'_0 = \vec{y}_0$ και $\vec{z}'_0 = \vec{z}_0$.

Έχουμε λοιπόν διαφορετική αρχή, αλλά παράλληλους άξονες.

Δύο τέτοια συστήματα θα λέγονται παράλληλα.

Ερώτηση: Πώς αντίζονται οι συντεταγμένες του πρώτου συστήματος με του δεύτερου;

Έστω σημείο P με συντεταγμένες (x, y, z) ως προς το πρώτο σύστημα και με (x', y', z') ως προς το δεύτερο. Εάν (a, b, c) οι συντεταγμένες του O' ως προς το πρώτο σύστημα, τότε: $\vec{OP} = \vec{OO'} + \vec{O'P}$.

Αναλ. Γεωμ. 8/04/2019.

2

Δίνεται η ζωή είναι ο κύκλος:

$$(K) \begin{cases} (x-a)^2 + (y-b)^2 + (z-\delta)^2 = R^2 \\ (x_0-a)(x-a) + (y_0-b)(y-b) + (z_0-\delta)(z-\delta) = R^2, \end{cases}$$

ο κύκλος (K), πέρχεται από τον κύκλο.

Πρόβλημα 2:

Θεωρούμε 2 σφαίρες:

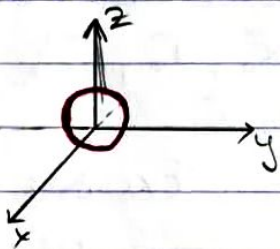
$$(\Sigma_1): S_1(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 + A_1x + B_1y + C_1z + D_1 = 0.$$

$$(\Sigma_2): S_2(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 + A_2x + B_2y + C_2z + D_2 = 0.$$

As υποθέσουμε ότι οι σφαίρες (Σ_1) και (Σ_2) τέμνονται και δεν εφάπτονται.

► Ερώτηση: Ποιές είναι οι σφαίρες που περιέχουν τον κύκλο $K = \Sigma_1 \cap \Sigma_2$?

► Απάντηση: Η εξίσωση $\lambda S_1(x, y, z) + \mu S_2(x, y, z) = 0$, που ισοδυναμεία γράφεται:

$$\begin{aligned} (\lambda + \mu)(x^2 + y^2 + z^2) + (\lambda A_1 + \mu A_2)x \\ + (\lambda B_1 + \mu B_2)y \\ + (\lambda C_1 + \mu C_2)z \\ + \lambda D_1 + \mu D_2 = 0. \end{aligned}$$

παριστάνει σφαίρα που περιέχει τον κύκλο $K = \Sigma_1 \cap \Sigma_2$.

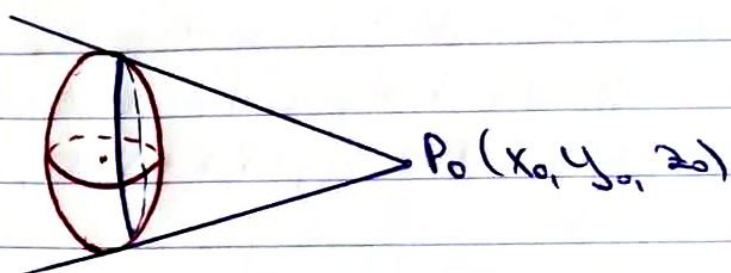
$$x^4 + y^4 + z^4 = 1$$

$$x^2 + y^2 + z^2 = 0$$

Πρόβλημα ①:

Δίνεται η σφαίρα: (Σ): $(x-a)^2 + (y-b)^2 + (z-\delta)^2 = R^2$, και
ένα σημείο $P_0(x_0, y_0, z_0)$ εκτός αυτής

Από το σημείο P_0 , μπορούμε να φέρουμε
πολλά επίπεδα που εφάπτονται στη σφαίρα.
Να βρεθεί ο γεωμετρικός τόπος όλων των
επίπεδων εφάπτης.

Ισχυρισμός: Τα επίπεδα εφάπτης, σχηματίζουν
κύκλο.

Απόδειξη ισχυρισμού:

Ας υποθέσουμε ότι $P_1(x_1, y_1, z_1)$ είναι το
σημείο εφάπτης ενός εφαιρούμενου επιπέδου Π
από το $P_0(x_0, y_0, z_0)$. Η εξίσωση αυτού του
επιπέδου θα είναι:

$$(\Pi): (x-a)(x_1-a) + (y-b)(y_1-b) + (z-\delta)(z_1-\delta) = R^2,$$

όπως το P_0 διέρχεται από το (Π) άρα
εφαρμόζουμε την εξίσωση του (Π).

$$\Rightarrow (x_0-a)(x_1-a) + (y_0-b)(y_1-b) + (z_0-\delta)(z_1-\delta) = R^2 \quad (*)$$

Για το τυχόν σημείο εφάπτης $P_1(x_1, y_1, z_1)$,
Πληρούμε την εξίσωση (*).

Για η (*) γράφεται:

$$(x_0-a)(x-a) + (y_0-b)(y-b) + (z_0-\delta)(z-\delta) = R^2 \quad (**)$$

Για τα επίπεδα τυχόν είναι: η τομή
της σφαίρας (Σ) με το επίπεδο (Π).

Αναλ. Γεωμ. 8/04/2019

①

§ Σφαίρα

Η εξίσωση: $(x-a)^2 + (y-b)^2 + (z-\gamma)^2 = R^2$, όπου $a, b, \gamma, R \in \mathbb{R}$ με $R > 0$, παριστάνει σφαίρα με κέντρο το σημείο $K(a, b, \gamma)$ και ακτίνα R .

Παρατήρηση, μια σφαίρα μπορεί να γραφτεί στην μορφή: $x^2 + y^2 + z^2 + Ax + By + Cz + D = 0$, όπου $A^2 + B^2 + C^2 - 4D > 0$.

Η "τομή" σφαίρας και επιπέδου παριστάνει σημείο ή κύκλο.

Θεώρημα ①:

Έστω σφαίρα με εξίσωση:

$$(\Sigma): (x-a)^2 + (y-b)^2 + (z-\gamma)^2 = R^2.$$

Τότε το φανταστικό επίπεδο της (Σ) στο σημείο

$(x_0, y_0, z_0) \in \Sigma$ έχει εξίσωση:

$$(x-a) \cdot (x_0-a) + (y-b) \cdot (y_0-b) + (z-\gamma) \cdot (z_0-\gamma) = R^2.$$

! Παρατήρηση:

Συντά των εξίσωση: $\varepsilon(x^2 + y^2 + z^2) + Ax + By + Cz + D = 0$, την ονομάζουμε "γεωμετρική σφαίρα".

